

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Shemu'el]

[Sefer Shemu'el]

Detmold, Samuel

5565 [1804/1805]

ן

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9634

ויקש דבר איש יהודה מדבר
איש ישראל :

כ (א) ושם נקרא איש בליעל
ושמו שבע בן בכרי איש
ימיני ויחקע בשופר ויאמר אין
לנו חלק ברוד ולא נחלה לנו
בבן ישי איש לאהלו ישראל :
(כ) ויעל כל איש ישראל
מאחרי דוד אחרי שבע בן
בכרי ואישי יהודה דבקו במלכם
מן הירדן ועד ירושלים :
(ג) ויבא דוד אל ביתו ירושלים
ויקח המלך את עשר נשים
פלגשים אשר הניח לשמור
הבית ויהנם בית משמרת
ויכלכלם ואליהם לא בא

וואר דיא רעדע דער מעננר יהודה'ס
הערטר , אלס דיא רעדע דער מעננר
ישראל'ס .

כ (א) נון טראט איין נידרטערע
טיגר מענש אויף , ער רזיס שבע
זאהן בכרי , איין בינמניטר , ריור לים
דיא טראמפעטע ערטענן אונד שפראך :
וויר האבן קיינען אנטהייל אן רוד ,
קייורעכטאן ישי'ס זאהן ! געה ישראל ,
יעדר נאך זיינער היטע ! (ב) דא ער
הוכן זיך אללע מענר ישראל'ס פאן רוד
הינוועג , אונד פאלגטן שבע זאהן
בכרי . דיא מענר יהודה'ס אבר הילטן
זיך זא פארט צו איהרם קעניג , פאם
ירדן ביז נאך ירושלים . (ג) רוד לאנג
טע ענדליך אין זיינעם הויזע אין ירושלים
אן . ער נאם דיא צעהן קעכסווייבער ,
דיא ער האטע צוריקלאסען , דאז הויז
צו היטן , אונד לים זיא אין פרוואהרונג
ברינגן , אונד אונטרהאלטען , קאם
אבר ניכט צו איהנן . זא פיהרטן זיא ,
איינגשפערט ביז אן איהרן שטערבטאג ,
איין

וההיינה צרות עד יום מותן

אלמנות

באור

רשי

להתנכל ולומר : לא כן הדבר כאשר חשבתם ,
לא היתה מחשבתנו לרעה , אלא עשינו מה
שעלינו לעשות להשיב את המלך , ומה לנו
לעשות אם אתם אחרת לבוא ? האשם בידך ,
אבל הם דברו קשות קרוב המלך אלי ונו'ם
כ (א) ושם נקרא ונו' , לפי שדברו
איש יהודה לאיש ישראל קשות , והמלך
שתק להם , חרה הדבר לאיש ישראל , וזה
היה סבה למעש' עם שבע בן בכרי (מרד"ק) .
נקרא , נודמן , לשון הקדיש קרוואי , ויקרא
לכל בני המלך ל' זמן (רש"י) . (ג) צרורות ,
כ"ש ויתכס בבית משמרת . אלמנות חיות ,
וכן כתב ר"ש ז' מלך בספר יהושע , כי פשתי
ואמר

איש יהודה . לשון התקוששו נראה
והשוה דבר איש יהודה שהראה
חיגרת ששלח להם דוד למה תהיו
אחרוני להשיב את המלך וגו' כך
מפורש בחגדה . ויש לפרש ויקש לשון
קושי וחחק וכן תרגם יונתן ותקיף :
כ (א) ושם נקרא . נודמן לשון
הקדיש קרוואי ויקרא לכל בני
המלך
ת"י והוא נטרן , כלומר שמורים בבית מטרוא ,
שמות המקרה , ושעורו כמו הסוף חיות אלמנות ,
הען הוא כמו עני הפשתי ,

איין וויטווענארטיגס לעבען .

(ד) דער קעניג שפראך צו עמשא : ביטע מיר דיא מאנשאפט יהודה'ס אויף, בינגן דרייער טאגע, אונד שטעללע דיק זאראן ווידר היר איין . (ה) עמשא גינג אלזא יהודה אויפצוכיטן, בליב אבר איבר דיא צייט אויס, דיא איהם בשטימט וואר . (ו) דא שפראך דוד צו אבישי : איצט ווירד אונס שבע זאהן בכרי נאך גפערהרליכר ווערן אלס אבשלום; נים דוא אלזא דיא קריגס קנעכטע דיינס הערן, אונד זעצע איהם נאך, דאמיט ער ניכט עטוואן פעסטע שטעדטע עררייכע, אונד זאונרן אויגן ענטקאממע . (ז) עס ריקטן אלזא יואב'ס מאנשאפט, דיא כרתי אונד פלתי אונד אללע העלדן אונטער זיינער אנפיהרונג אויס, אונד בראכן פאן ירושלים אויף, שבע זאהן בכרינאך צו זעצן . (ח) אלס זיז בייא דעם גראסען שטיינע בייא גבעון ווארען, קאם עמשא פאר איהנן הער . יואב האטטע זיין גוועהנליכע ריסטונג אן

אֶל־מִנְתַּח חַיִּוֹת : (ד) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־עַמְשָׂא הַזְּעֵק לִי אֶת־אִישׁ יְהוּדָה שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְאַחֲרָה פֹה עֹמֵד : (ה) וַיֵּלֶךְ עַמְשָׂא לְהַזְעִיק אֶת־יְהוּדָה וַיֵּיחָד מִן־הַמוֹעֵד אֲשֶׁר יָעֲדוּ : (ו) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֲבִישׁי עֲתָה יָרַע לָנוּ שֶׁבַע בָּן־בְּכָרֵי מִן־אֲבִשָׁלֹם אַחֲרָה קַח אֶת־עַבְדֵי־אֲדֹנָי וְרֹדְף אַחֲרָיו פֶּן־מִצָּא לוֹ עֲרִים בְּצִרוֹת וְהִצִּיל עֵינָנוּ : (ז) וַיֵּצְאוּ אַחֲרָיו אֲנָשֵׁי יוֹאָב וְהַכֹּרְתִי וְהַפְּלִתִי וְכָל־הַגְּבָרִים וַיֵּצְאוּ מִירוּשָׁלַם לְרֹדְף אַחֲרֵי שֶׁבַע בָּן־בְּכָרֵי : (ח) יָהִים עִם־הָאָבֶן הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן וַעַמְשָׂא בָא

לפניהם ויואב חגורו מדו לבשו

ועלו

רשי

באור ויוחר ק'

וואמר שנמצא בסמיכות הזה בלה"ק, שפעמים ישוב הסומך כסמך והנסמך סומך . (ד) ואחרי פה עמד, כלומר שתשוב עמהם, ודעתו הי' למנותו שר כנח כמו שיעד לו (לעיל י"ט"ד) וכשמע יואב קנא בדבר ולפיכך הרגו (רד"ק) . (ו) ירע, פיעל יוצא, וכן וירע להם רעה גדולה (כתמיה ב' י'), מצא, עבר תמורת עתיד, עיננו, כמו מעיכנו . (ח) מדו לבושו

המלך לשון זימון : (ד) הזעק לי לח אישי יהודה . שיהיו כאן עד ג' ימים : ואתה פה עמוד . לסוף שלשת ימים הוא זהיר להיות עומד כאן לפני כי חסן היה לרדוף אחרי שבע בן בכרי : (ה) ויוחר מן המועד . אשכחיתם לרבן דפתחו במסכתא כדאיתא בסנהדרין : (ו) אתה קח את עבדי אדוניך אשר איחר איחר עמשי' שר הנג

ולא הבי' את כנח יהודה קח אתה מן הנמצאי' סביבי ורדוף אחריו : והכיל עינינו והכיל עינינו והכיל עינינו והכיל עינינו : (ה) מנומדת על

וַעֲלוּ חֲגוֹר חֶרֶב מִצְמַרְתָּ עַל-
 מַתְּנֵי בְּהַעֲרָה וְהוּא יֵצֵא וְתַפֵּל :
 (ט) וַיֹּאמֶר יוֹאֵב לְעַמְּשָׂא
 הַשְּׁלוֹם אֲתָה אָחִי וְתַחֲזוּ יְד-
 יָמַי יוֹאֵב בְּזִקְן עַמְּשָׂא לְנִשְׁק-
 לוֹ : (י) וְעַמְּשָׂא לֹא נִשְׁמַר
 בַּחֶרֶב וְאֲשֶׁר בְּיַד יוֹאֵב וַיִּכְרוּ
 בָּהּ אֶל-הַחֲמִשׁ וַיִּשְׁפֹּךְ מֵעוּ
 אֶרְצָה וְלֹא שָׁנָה לוֹ וַיָּמָת
 וַיּוֹאֲבוּ אֲבִישׁי אָחִיו רָדֵף אַחֲרֵי
 שִׁבְעַת בָּנָי בְּכָרִי : (יא) וַיְהִי
 עִמָּד עָלָיו מִנְעֵרֵי יוֹאֵב וַיֹּאמֶר
 מִי

אן , דריבך הינג איין שווערד , פֿעסט
 אן זייגן לענדן , אין דער שיידע .
 נון טראט ער הערפֿאר אונד עם פֿיל
 הערויס . (ט) דא שפראך יואב צו
 עמשא : בפֿינרעסט דוא דיק וואָהל
 ברודר ? ער גריף צוגלייך מיט דער
 רעכטן האַנד עמשא ביים באַרט , אַלס
 וואַלטע ער איהן קיססען .
 (י) עמשא היטעטע זיך ניכט , פֿאַר דעם
 שווערדע זאָ יואב אין דער האַנד האַט
 טע , דא שטאַך איהן דוור געגן דיא
 פֿינפֿטע ריפע , זאָ , דאָס זיין איינגע-
 וויידע צו באַרן שטירצטע , אונד ער דען
 שטאַס ניכט ווידרהאלן דורפֿטע , דען
 ער שטאַרב . יואב אונד זיין ברודר
 אבישי זעצטן היראויף שכע זאָהן בכרי
 נאָד . (יא) עם בליב אַכר איינער פֿאַן
 יואב'ס בורשן בייא איהם שטעהן , אונד
 ריף

רשי

באור

על מתניו סמוכה מאוד לגופו לרוח'
 מתניו שלא כדרך חוגרי חרב כדי שהיא
 נותה ליפול ולא ינטרך להוציא מתערה
 והוא ינח כנגד עומשא : ותפול .
 החרב מתערה לפי שהיתה חלקה
 ולטושה ואינה תלויה לנד ירכו חלח
 לרוחב מתניו וכמעט שח עמנו לנד
 הארץ נפלה מתערה ואחזה בימינו
 ולא
 המפרשים שהיתה זאת ערמה מיואב , כי אילו הי' בא לקראתו בחרב שלופה , עמשא הרגיש
 בדבר וכשמר ממנו , ולכן עשה באופן שנפלה החרב ושלקחה הוא מן הארץ להשיבה אל תערה ,
 ועי' לא הרגיש עמשא בדבר ולא
 נשמר

לבושו , לדעת רד"ק וי"ו מדו נוספת ,
 וסמך מדו אל לבושו . ולבוש הוא שם כולל ,
 ומדו פרט לאחד מן הלבושים ידוע אצלם
 תכונתם . ולדעתי שעורו : מדו אשר לבושו ,
 כלומר שהי' רגיל ללבוש , וכן תרגמתיו .
 ועליו , על הלבוש . חגר חרב , שס"ע"מ
 יִשְׂאוֹר , בְּכוֹר , בל"א (דעגן גהענג) .
 והוא יצא וחפץ ,
 כאשר בא עמשא לפניהם , ינח יואב מנין
 שאר העם לקראת עמשא , ואז נפלה חרבו
 מתערה , והרימה יואב ולקחה בידו . ואמרו
 כי לקראתו בחרב שלופה , עמשא הרגיש
 בארץ להשיבה אל תערה ,
 נשמר

מכלל יופי

(א) נקרא , ענין מקרה : (ד) הזעק , ענין קיבוץ , וגם הוא , מענין זעקה
 שהוא קריאה בקול גדול כי לא יאסף העם מבלתי כרוז : שלשה ימים , עד שלשת
 ימים : (ה) ויוחר , מענין איחוד ומשרשו , מהפעיל , ובמכלל יכול להיות מן הקל ,
 כמו וחוזו , רק לפי שמצאנו עחיד הקל במשקל אחד נאמר שזה מן הכבד (ע"ש) :
 (ו) והציל , ענינו הסרה והשלילה : (ח) מצמרת , ענין חיבור : (ט) השלום ,
 חאר

דיף אוים : זוער פֿרלאַנגן און יואב
 האָט , אונד פֿיר דוד איזט , דער פֿאַל-
 גע יואב . (יב) עמשא לאג אין ברויט
 גוועלצט , מיטן אויף דער לאַנדשטראַ-
 סע ; אַלס אַבר דער מאַן זאַה , דאַס
 אַללס פֿאַלק שטעהן בליב , דאָ בראַכטע
 ער עמשא פֿאַן דער לאַנדשטראַסע הינ-
 וועג , אויף דאַזפֿעלד ; ווייל ער נעמ-
 ליד במערקטע , דאַס , ווער אויף
 איהן צוקאם , שטעהן בליב .
 (יג) זאָבאַלד ער פֿאַן דער שטראַסע
 וועגגעשאַפֿט וואַר , גינג אַללס פֿאַלק
 פֿראַיכר , יואב נאך , אום שכע זאָהו
 בכרי צו פֿרפֿאַלגן . (יד) דיור צאָג
 דורך אַללע שטעמע ישראל'ס , אונד
 זואַרף זיך ענדליך אין אַבל , דעם הויזם
 מעכה מיט דען כרים , דיא זיך פֿר-
 זאַמעלט , אונד איהם נאַכגעפֿאַלגט
 וואַרן . (טו) נון ריקטן יענע און ,
 אונד בלאַגרטן איהן , אין אַבל דעם
 הויזם

מי אִשֶׁר חָפֵץ בְּיוֹאֵב וּמִי אִשֶׁר-
 לְדוֹד אַחֲרֵי יוֹאֵב : (יב) וְעַמְשָׁא
 מִתְגַּלְלָה בְּדָם בְּתוֹךְ הַמַּסְלָה
 וַיִּרְא הָאִישׁ כִּי עֹמֵד כָּל־הָעָם
 וַיִּסַּב אֶת־עַמְשָׁא מִן־הַמַּסְלָה
 הַשְּׂדֵה וַיִּשְׁלַךְ עָלָיו בִּגְדוֹ בְּאִשֶׁר
 רָאָה כָּל־הַבָּא עָלָיו וְעֹמֵד :
 (יג) בְּאִשֶׁר הִגָּה מִן־הַמַּסְלָה
 עָבַר כָּל־אִישׁ אַחֲרֵי יוֹאֵב לְרֹדְף
 אַחֲרָיו שִׁבְעַת בָּנֵי בְּכָרִי :
 (יד) וַיַּעֲבֹר בְּכָל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
 אֲבֵלָה וּבֵית מַעֲכָה וְכָל־הַיְּבֵרִים
 וַיִּקְלְהוּ וַיָּבֹאוּ אֶף־אַחֲרָיו :
 (טו) וַיָּבֹאוּ וַיִּצְרוּ עָלָיו בְּאֲבֵלָה
 בֵּית

באור

רשי

כאשר מהחרב . (יג) הוגה , ענין הסרה .
 והמדקדקים נחלקו במלה הזאת , לדעת קצת
 היא הפעיל משרש יגה , וזה אינו נראה ,
 שא"כ סדר הפעול , גם לא מנאנו לה סדר
 משרש הזה אלא משרש הגה , ולדעת הר"ק
 שרשו הגה ובנינו הפעל , והוא א"כ מלה זרה
 בדקדוק . (יד) ויעבר , י"מ איתו על
 יואב , והכנין כדעת רש"י ור"ק בתחילת
 דבריו , שש על שבע בן בכרי , שעבר בכל
 שבטי ישראל לפתותם להרים ידם נמלך דוד ,
 ועתה בא א מנכר אכל מפני יואב . אבלה ,
 עיר נחרן כפתלי . ובית מעכה , לדעת
 רד"ק בית מעכה עיר אחרת סמוכה לאבל ,
 וגם סמוכה לה נכתוב להבדילה מאבל אחרת ,
 אונס ממה שנה' להלן באבלה בית המעכה ,
 היתה עיר חבל . כל הבריים , כלומר עם כל הנריס שנקלחו ובאו אחרי שבע בן בכרי (מלכ"ג)
 (טו) סללה , ת"י וכבר מליחא , פ"י תל עפר להלקס משם על העיר ולקרנה איה .
 ותעמד בחל , יונתן תרגם

ולא הכיר עמשא בדבר : (יב) כאשר
 ראה כל הצבא עליו ועמד . כאשר ראה
 האיש שכל הצבא עליו היה עומד :
 (יג) כאשר הוגה . כאשר הוונשך
 כמו הגו סיגים מכסף וכמו הגו רשע
 לפני מלך : (יד) ויעבר בכל שבטי
 ישראל . שבע בן בכרי לפתות' שימלכוהו
 עליהם : וכל הצרים . לא ידעתי מהו :
 (טו) ותעמוד בחל . ואקיפא משריין
 ויש פותרין ותעמד בחל לשון חיל וחווה
 הפילו
 כאשר יתיר כי בית מעכה שם משפחה , אשר לה
 ונקיפתא

בית המעכה וישפכו סללה
 אל העיר ותעמד בחל וכל
 העם אשר את יואב משחיתם
 להפיל החומה : (טו) ותקרא
 אישה חכמה מן העיר שמעו
 שמעו אמרו נא אל יואב קרב
 עד הנה ואדברה אליך :
 (יז) ויקרב אליה ותאמר
 האישה האתה יואב ויאמר
 אני ותאמר לו שמע דברי אמת
 ויאמר שמע אנכי : (יח) ותאמר
 לאמר דבר ידברו בראשונה
 לאמר שאול ישאלו באבל

וכן רשי

היום מעכה . שאן ווארד איינע שאנצע
 אויפגווארפן געגן דיא שטארט , שאן
 שטאנד זיא איינגשלאסן , דיא מאנ
 שאפט אונטר יואב'ס אנפיהרונג ,
 שטירמטן שאן דארויף לאס , דיא מויער
 נידר צו שטירצן ; (טו) אלס איינע
 קלוגע פרויא , פאן דער שטארט דער
 ריף : הערט ! הערט ! זאגט דאך צו
 יואב : „געהרע דרך ביו הירעהר ,
 „דאס איך מיט דיר רעדע“ .

יואב נאהטע זיך איהר , דא פראגטע
 דיא פרויא : ביזט דוא יואב ? ער
 אנטווארטעטע : איך בינ'ס . זא הערע
 דען , שפראך זיא צו איהם , דוא
 ווארטע דיינער מאגד ! יא , שפראך
 ער , איך הערע : (יח) דא פינג זיא
 אן : מאן פפלעגטע פארמאלס צו זאגן :
 „מאן פראגע גור צו אבל“ ! אונד דא
 מיט

באור

ואקפה משרין , לדעתו נחל כמו נחיל ,
 כלומר העיר עמדה מסובב מן הסיל , וכן
 תרגמתיו בל"א . (יח) דבר ידברו וגו' .
 כונת מקרא זה כתום מאל , והמפרשים
 יבארו לכמה אפי , וככלל לא מצאתי
 מנוח . ואני בחרתי לתרגם המקרא עפ"י
 באור אשר קרוב לפי' שהביא מהר"א בסוף
 דבריו וזה : יתכן שעיר אבל היתה מסורסנת
 וכדעת לרוב נדקה ומשפט אשר שכן בתוכה ,
 עד שאס הי' דברי ריבות בשערים , או שהי'
 קטעה מה בין איש לחבירו , הי' רגיל לומר
 צעתי הראשונים , שאין כריכים אל לשאלו באבל ,
 כלומר האנשים אשר להם הריב , אס שאלו באבל ,
 אשוי אבל . ופתחה האשה דבריה במשל זה להפליג
 בשבח העיר ולתת תוקף לדבריה , שתאמר ,
 שהיא עיר שלמה וכאמנה , ואין ראוי וככון להשחית עיר כזאת . ויש לפרש עוד באופן אחר , כי
 דבר ידברו שכל על יושבי אבל , כלומר בתחילה כאשר שמעו מביאת יואב עם חילו למלחמה ,
 אמרו ביניהם : צודאי ישאלו הנלחמים באבל , פי' יקראו אליה לשלום , כענין , כי תקרב
 אל עיר וקראת אלי' לשלום , וכן התמו , פי' ובאופן הזה חשבו לעשות קן למלחמה , כי חין
 דוחס רוח סדה , והי' פותחת לך , וראוי לתרג' : (מאן שפראך אנפיענגליך : „זיא ווערדן
 דאך

מיט קאם מאן צו ענדע . (יט) איך
 בין איינע פֿרידליכע טרייאגוינטע
 (שטארט) ישראל'ס , ווילסט דו
 איינע זאָלכע הויפטשטארט אין ישראל
 צרשטעהרן ? ווארום אויך גאר איין
 ערכגוט דעם עוויגען פֿרדערבן ?
 (כ) יואב אנטוואָרטעטע אונד שפראך :
 פֿערן ! פֿערן פֿאָן מיר , פֿרדערבן
 אדר צו גרונדעריכטן צו וואָללען !
 (כא) ניין , זאָ איזט אום דיא זאכע
 ניכט ; זאָנדערן איין מאן פֿאָם גבירגע
 אפֿרים , מיט נאמען שבע זאָהן בכרי ,
 האט זיך ווידר דעו קעניג דוד אויפֿגע
 לעהנט ; דיון אלליין געכט דזערויס
 אונד איך ציהע פֿאָן דער שטארט אב .
 דא שפראך דיא פֿרויא צו יואב : זיה !
 זיין הויפט זאָל דיר צוגוואָרפֿען ווערן ,
 איבר דיא מויער הינאיבר . (כב) גון
 גינג דיא פֿרויא מיט דעם פֿאָלקע
 פֿרמעגע איהרר קלוגהייט , זאָ צו ווער
 קע , דאס מאן שבע זאָהן בכרי דען
 קאָפֿף

באור

דאך געוויס אבל אויפֿפֿאָרן , אונד
 אויף דווע ארט דאָכטע מאן צו ענדע צו
 קאָממען . (והנותר ינחר . (יט) אנכי ,
 אמרה זאת בשם העיר . שלמי אמוני ,
 תוארים , וראוי להיות **שלומי** , (תלים
 כמו של ידיו בשלומי , (תלים
 ב"ה) . אבל בא נפלאם אמוני על
 דרך שוי . עיר ואם , כמו שער' הקטטת
 נקראות נטות , כן נקראת עיר גדולה
 ומשונה אם . (כא) נשא ידו , מדברי
 האשה ומתאונת יואב ידמה שלא הכירה האשה
 בסנת המלחמה , וקולי הטעה שבע בן בכרי
 את אנכי אבל כאלו הי' מששנת דוד להנקם
 הפשיעה במעשה אנשלוס . (כב) ותבא
 וגו' , עשתה מעשיה בחכמה ובערמה נגד
 העם אשר הי' עם שבע בן בכרי , והפאטעו
 והכרעה

וכן התמו : (יט) אנכי שלמי
 אמוני ישראל אהיה מבקש
 להקמית עיר ואם בישראל
 למה תבלע נחלת יהוה :
 (כ) ויען יואב ויאמר הלילה
 הלילה לי אם אבליע ואם
 אשתות : (כא) לא בן הדבר
 כי איש מהר אפֿרים שבע בן
 בכרי שמו נשא ידו במלך דוד
 הנגד אתו לבדו ואלכה מעל
 העיר ותאמר האשה אל
 יואב הנה ראשו משלך יליך
 בעד החומה : (כב) ותבוא
 האשה אל כל העם בחכמה
 ויכרתו את ראש שבע בן בכרי
 וישלכו

רשי

אבל : וכן התמו . מיד היו בני העיר
 משלימים עמכם : (יט) אנכי שלמי
 אמוני ישראל . אני מבני העיר שלמים
 ונאמנים לישראל ולמלך ומודרש אגדה
 סרה בת אשר היתה אני השלמתי נאמן
 לנאמן על ידי נגלה ארונו של יוסף לנשה
 אני הגדתי ליעקב כי יוסף חי :
 (כ) חלילה חלילה . חלילה לי
 חלילה למלך : (כא) נשא ידו במלך
 דוד . במלך חפֿי' אינו דוד חייב מיתה
 או דוד סהו' תלמיד חכם חפֿי' אינו
 מלך חייב מיתה וכל שכן במלך דוד כן
 נדרש במדרש קהלת : (כב) ותבוא
 האשה

שמואל ב כ

הרגום אשכנזי סו

קאפף אבהיב , אונד איהן יואב צו
 ווארף , דער לים דארויף דיא פאזויגע
 ערטענן , אונד מאן צאג פאן דער
 שטארט אב אויס איינאנדר , איין יעדער
 נאך ויינער היטע , אונד יואב קעהרטע
 צוריק נאך ירושלים צום קעניג .
 (כג) יואב וואר נון ווידר איבר דאס
 גאנצע העער ישראל'ס , בניהו זאָהן
 יהוידע איבר דיא ברתי אונד פלתי ,
 (כד) אדרם ווארד אָבערשטייעראיינע
 נעהמר אונד יהושפט זאָהן אחילוד
 קאנצלער . (כה) שיא ווארד שרייב
 בער , אונד צדוק אונד אביתר ווארן
 פדיסטער . (כו) אויך עירא דער
 יאירי וואר איין פֿארנעהמער שטאטס־
 דיהנר בייא דוד . (א) עם

וישלכו אל יואב ויתקע בשפר
 ויצו מעל העיר איש לאהלו
 ויואב שב ירושלם אל המלך :
 (כג) ויואב אל כל הצבא
 ישראל ובניהו בן יהוידע על
 הכריו ועל הפלתי : (כד) ואדרם
 על המס והושפט בן אחילוד
 המזכיר : (כה) ושׂיא ספר
 וצדוק ואביתר פהגים :
 (כו) וגם עירא היאריהיה כהן
 לדוד :

כא (א) ויהי

הברתי ק' רשי'

באור

והדרשה תרש . (כג) ויואב וגומר .
 למעלה מונה מספר שריו כאשר אדם בית
 שאל , ודוד מלך על כל ישראל , ועתה חתר
 ומונה להודיע מי ששז משריו על כנו ומי
 שכמה מחדש . (כד) המס , לגנות
 המס אשר למלך . (כו) כהן . כתרנס
 יונתן רב . כא (א) ויבקש

האשה אל כל העם בחכמתה . שנינו
 בתוספתא אמרה להם הוחיל והוא
 נהרג והם נהרגין תנוהו להם אם
 היה יכול להנצל כגון שהיה מבפנים
 ואתם מנחון ואת' בסכנה והוא יכול
 להמלט חין דוחין נפש מפני נפש
 לסורגו בשביל הנלתי' אבל עכשו שגם
 ואין כח להמלט מוטב ימית לדוד וא תמותו עמו רבי שמעון אומר כך אמרה להם
 המורד במלכות דוד חייב מיתה : (כג) ויואב אל כל הצבא . אע"פ שאמר דוד אל
 עמשה כי שר צבא אשימך תח' יואב עכשו שמת עמשה לא אז יואב מוקומו ועל ידי
 יואב החקק ליימות את חצירי : (כו) עירא היארי . תירגס יונתן עירא דון
 תקוע וכן הוא קרוי בספר הזה עירא בן עוקש התקועי ויאירי נקרא ע"ש ששנינו
 במנחות תקוע חלפה לשמן שאין זית מצוי לשם שנימנו מדליקין הגרות : היה כהן
 לדוד . לו היה נותן כל מתנו' כהוג' שלו כך אמרו רבותינו ופשוטו של מקרא שעשאו
 שר ושופט :

כא (א) אל

מכלל יופי

חאר על משקל קרוב : (יב) מחגולל , מן הכפולים ענין סיבוב : (טו) בחל , פי'
 בו חומה : משחיתם , כלומר שהחלו להשחית , וי' מתעשתין חושבי' ומשתרלים
 להפיל החומה , ופי' משחיתם בלבם : (יח) שאול , מקור מהדגוש , וי' אסקוד
 9 2 ט ב מהקל